

การเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษากับภาษาศาสตร์

A Comparative of Thai Phonetics and Phonology in Thai grammar and Linguistics

กิตติพัฒน์ เพ็ชรทองนะ¹

Kittipat Petthongna¹

บทคัดย่อ

การอธิบายเรื่องเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษากับภาษาศาสตร์มีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน โดยในด้านคำจำกัดความพบว่าโดยรวมหลักภาษากับภาษาศาสตร์ให้คำจำกัดความของเสียงเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ด้านการออกเสียงพบว่าหลักภาษาอธิบายว่าลิ้นเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดที่ใช้ในการออกเสียง แต่ภาษาศาสตร์อธิบายว่าอวัยวะที่สำคัญที่สุดในการออกเสียงคือเส้นเสียง อย่างไรก็ตาม ลิ้นถือเป็นอวัยวะที่สำคัญที่ใช้ในการออกเสียงเช่นกัน โดยเฉพาะการออกเสียงสระ ด้านการจัดระบบเสียงพบว่าในส่วนของเสียงวรรณยุกต์มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์แตกต่างกัน โดยหลักภาษาแบ่งวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณยุกต์มีรูป และ วรรณยุกต์ไม่มีรูป ส่วนภาษาศาสตร์แบ่งวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณยุกต์ระดับ และ วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ

คำสำคัญ : เสียง, ระบบเสียง, หลักภาษา, ภาษาศาสตร์

Abstract

Thai grammar and Linguistics have the same phonetics in definition but there are differences in the details of pronunciation. Thai grammar describes the tongue as being the most important function in pronunciation, while Linguistics describes the vocal cords as the most important. However the tongue is the important vocal organ especially for Thai vowels. The phonology in the tone marks found that there is a difference because of a different analysis. Thai grammar divides two types of tone marks; the image tone and no image tone. Linguistics divides two types of tone marks; level tone and contour tone.

Keywords : Phonetics, Phonology, Thai grammar, Linguistics

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

¹ Lecturer in Thai Program, Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

โทรศัพท์ : 085-3769494 E-mail : pakpanee@hotmail.com

บทนำ

ภาษาคือระบบสัญลักษณ์ที่คนในสังคมกำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เมื่อภาษาเป็นสิ่งสมมุติที่คนในสังคมกำหนดขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจึงต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (จรัลวิไล จรูญโรจน์, 2550 : 17)

ภาษาเป็นสิ่งคู่กับสังคมมนุษย์ เกือบทุกสิ่งทุกอย่างที่เราเรียนรู้จากสังคมตั้งแต่แรกเกิดจนตาย เราเรียนรู้ได้โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด มนุษย์จึงเห็นความสำคัญของภาษา และสนใจศึกษาภาษาอันมาแต่โบราณ (จินดา เสงสมบุรณ์, 2542 : 1)

คนไทยมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งนอกจากจะใช้ในการติดต่อสื่อสารแล้ว ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการบันทึก ถ่ายทอด และเป็นเครื่องสะท้อนวัฒนธรรมไทยอีกด้วย (ประภาศรี สีหอำไพ, 2550 : 33)

การเรียนรู้ภาษาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมักมุ่งเน้นที่การเรียนรู้เพื่อให้อ่านออกเขียนได้หรือที่เรียกว่า “หลักภาษา” เป็นสำคัญ ดังที่ กำชัย ทองหล่อ (2547 : 1) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักภาษาไว้ว่า “คือวิชาที่ว่าด้วยระเบียบการใช้อักษร การเขียนอ่าน การใช้คำ ความหมายของคำ การเรียงคำ และที่มาของภาษา ซึ่งมีวิวัฒนาการไปในลักษณะต่างๆ” เมื่อหลักภาษาเป็นแบบแผนในการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนั้นหลักภาษาจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนร่วมกัน เช่นคำว่า “โรงเรียน” ก็ต้องออกเสียงว่า “โรงเรียน” หากออกเสียงว่า “โลงเรียน” ย่อมผิด เพราะ ร กับ ล เป็นคนละเสียงกัน แต่หากเป็นการศึกษาภาษาแนวใหม่ซึ่งเป็นการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการศึกษาภาษา และมุ่งบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในภาษา โดยไม่ชี้เรื่องความผิดถูก หรือที่เรียกว่า “ภาษาศาสตร์” การที่มีผู้ออกเสียงคำว่า “โรงเรียน” ว่า “โลงเรียน” จึงไม่ใช่

เรื่องผิด แต่อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น ผู้พูดไม่คุ้นเคยกับเสียง ร เพราะเสียง ร เป็นเสียงที่ไม่ปรากฏในภาษาไทยบางถิ่น ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นเหนือ และ ภาษาไทยถิ่นอีสาน หรืออาจเกิดจากความเร่งรีบในการพูด หรืออาจเกิดจากความตั้งใจของผู้พูดเองก็เป็นได้

ดังนั้นหากมีการศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษากับภาษาศาสตร์ ผลการศึกษาที่น่าจะช่วยให้เห็นถึงพัฒนาการของการศึกษาภาษาไทยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ในด้านคำจำกัดความ การออกเสียง และการจัดระบบเสียง ในหลักภาษากับภาษาศาสตร์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษากับภาษาศาสตร์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ คำจำกัดความ การออกเสียง และการจัดระบบเสียง โดยใช้ข้อมูลหลักภาษา จากหนังสือ หลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (2548) และใช้ข้อมูลภาษาศาสตร์ จากหนังสือ ระบบเสียงภาษาไทย ของ กามุจนา นาคสกุล (2545) โดยจะวิเคราะห์เฉพาะในส่วนของ อักษรวิธี ภาคที่ 1 ลักษณะอักษร ในหลักภาษาไทย และจะไม่วิเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพยางค์และคำในระบบเสียงภาษาไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยผู้วิจัยได้สำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักภาษา

และ ภาษาศาสตร์ ที่กล่าวถึงเสียงและระบบเสียงภาษาไทยเป็นหลัก

จากการสำรวจเอกสารพบว่าหลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร เป็นหนังสือหลักภาษาที่คนไทยรู้จักแพร่หลายมากที่สุด และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีอิทธิพลต่อการแต่งหนังสือหรือตำราหลักภาษาไทยในสมัยต่อมาเป็นอย่างมาก ดังปรากฏในคำนำในหลักภาษาไทย ของ กำชัย ทองหล่อ (2547) ว่า “การเขียนภาษาไทยให้เป็นตำราหลักขนาดได้ชื่อว่าหลักภาษาไทยนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะหนี “โรคเอาอย่าง” ไม่พ้น เพราะตำราภาษาไทยที่นับถือกันว่าเป็นหลักฐานควรแก่การยกย่องเป็นฉบับครูอยู่ในเวลานี้ก็มีอยู่แต่ตำราไวยากรณ์ไทยของ เจ้าคุณอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ เปรียญ) เท่านั้น” และในหลักภาษาไทย ของ เปลื้อง ณ นคร (2549 : 5) ว่า “ไวยากรณ์หรือที่เรียกกันว่า หลักภาษาไทย นั้น กระทั่งได้ตั้งกรรมการขึ้นมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกันใหม่ ให้เป็นของไทยๆ ไม่ใช่เอาโครง และแบบของอังกฤษ หรือบาลีมาเป็นแนวกรรมการได้ประชุมถกเถียงกันมาหลายปีแล้ว ยังตกลงอะไรกันไม่ได้เท่าใด ดังนั้น เท่าที่เป็นอยู่บัดนี้ ก็ต้องใช้หลักภาษาของเก่าคือ อักษรวิธี วจีวิภาค วากยสัมพันธ์ ของท่านอาจารย์เจ้าคุณอุปกิตฯ ไปก่อน ถึงแม้จะมีบางคนหาว่าเอารูปไวยากรณ์อังกฤษ บาลี สันสกฤตมาใช้ ก็ยังไม่มีผู้ใดเขียนไวยากรณ์ไทยแท้ๆ ออกมาให้เห็น”

ส่วนที่เลือกใช้ข้อมูลภาษาศาสตร์ จากหนังสือ ระบบเสียงภาษาไทย ของ กาญจนา นาคสกุล เนื่องจากหนังสือเล่มดังกล่าวเป็นหนังสือที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ออกมาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้รับการอ้างอิงในหนังสือ บทความ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่างๆ อย่างแพร่หลาย ดังคำนำในการศึกษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ เล่ม 1 เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ของ รัตวี ธีนวรรช (2537) ว่า “ในเล่ม 1 นี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเสียงและระบบเสียงในภาษาไทย ซึ่งผู้เขียนได้ยึดแนวทาง

ตำรา ระบบเสียงในภาษาไทย ของ ศ.ดร.กาญจนา นาคสกุล”

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลหลักภาษา จากหนังสือ หลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร เพื่อเป็นตัวแทนของการวิเคราะห์ภาษาไทยในอดีต และใช้ข้อมูลภาษาศาสตร์ จากหนังสือ ระบบเสียงภาษาไทย ของ กาญจนา นาคสกุล เพื่อเป็นตัวแทนของการวิเคราะห์ภาษาไทยในปัจจุบัน

ผลการวิจัย

1. คำจำกัดความ

หลักภาษาได้จำแนกเสียงในภาษาไทยออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ เสียงแท้ เสียงแปร และเสียงดนตรี โดยอักษรสำหรับแทนเสียงแท้ เสียงแปร และเสียงดนตรี เรียกว่า สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ตามลำดับ (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 1-2) ส่วนภาษาศาสตร์ได้จำแนกเสียงในภาษาไทยออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่สามารถแยกออกจากเสียงอื่นได้โดยเด็ดขาดมีลักษณะเด่นเฉพาะตัว ได้แก่ สระ และ พยัญชนะ เรียกว่า segmental sounds และกลุ่มที่เป็นส่วนประกอบของเสียงอื่น ไม่อาจจะแยกเปลี่ยนเสียงได้โดยลำพัง ได้แก่ วรรณยุกต์ การลงเสียงหนักเบา ทำนองเสียง เป็นต้น เรียกว่า supra-segmental features (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 43) เมื่อเปรียบเทียบเสียงในหลักภาษากับภาษาศาสตร์พบว่า เสียงแท้ตรงกับเสียงสระ เสียงแปรตรงกับเสียงพยัญชนะ และเสียงดนตรีตรงกับเสียงวรรณยุกต์ นั่นเอง

เสียงสระ หลักภาษาอธิบายว่า คือ เสียงที่ออกมาจากลำคอตรงๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ลิ้นหรือริมฝีปากดัดแปลงให้แปรไป (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 1) ส่วนภาษาศาสตร์อธิบายว่า เป็นเสียงก้องซึ่งออกเสียงได้นาน หมายถึงเสียงซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนของพยางค์ ซึ่งเปล่งโดยให้ลมออกทางช่องปาก โดยไม่กระทบกับอวัยวะในช่องปาก (กาญจนา

นาคสกุล, 2545 : 43) จะเห็นได้ว่า หลักภาษากับ ภาษาศาสตร์ให้คำจำกัดความของเสียงสระตรงกันว่าเป็นเสียงที่ออกจากลำคอผ่านช่องปากโดยไม่กระทบกับอวัยวะในช่องปาก อย่างไรก็ตามข้อ นำสังเกตบางประการคือ ภาษาศาสตร์ได้อธิบาย ถึงเรื่องความก้องของเสียงด้วย โดยความก้องของ เสียงนั้นจะสัมพันธ์กับเรื่องการสั่นของเส้นเสียงซึ่ง หลักภาษาไม่ได้กล่าวถึงในประเด็นนี้

เสียงพยัญชนะ หลักภาษาอธิบายว่า คือ เสียงที่เปล่งออกมาแล้วกระดิกลิ้นให้กระทบ คอ เพดาน ฟัน หรือริมฝีปาก ทำให้เสียงปรวนแปร เป็นเสียงต่างๆ ไป (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 1) ส่วน ภาษาศาสตร์อธิบายว่า เป็นเสียงก้องหรือไม่ก้อง ก็ได้ ลมอาจออกมาทางปากหรือทางจมูกก็ได้ และ ตำแหน่งของอวัยวะในช่องปากที่ลมไปกระทบมีผล ให้เสียงพยัญชนะมีความแตกต่างกัน (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 45-50) จะเห็นได้ว่าหลักภาษากับ ภาษาศาสตร์ให้คำจำกัดความของเสียงพยัญชนะ ตรงกันในเรื่องที่ว่า เป็นเสียงที่ออกจากลำคอแล้ว กระทบกับอวัยวะในช่องปากทำให้เสียงเปลี่ยนแปลง ไป ทั้งนี้หลักภาษาถือว่าอวัยวะที่สำคัญที่ทำให้เสียง เปลี่ยนแปลงไปคือ ลิ้น ส่วนภาษาศาสตร์ไม่ได้กล่าว ถึงลิ้นว่าเป็นอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงพยัญชนะ เลย แต่กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดเสียงพยัญชนะ นอกจากจะเป็นอวัยวะในช่องปากแล้ว ทิศทางการ ออกของลมก็มีผลด้วยเช่นกัน คือ หากลมบางส่วน ถูกผลักให้ออกทางช่องจมูกก็มีผลให้เสียงที่ได้มี ความแตกต่างกันด้วย

เสียงวรรณยุกต์ หลักภาษาอธิบายว่า คือ เสียงแท้หรือเสียงแปร ซึ่งผู้เปล่งทำให้เป็นเสียงสูงๆ ต่ำๆ อย่างเสียงดนตรี (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 2) ส่วนภาษาศาสตร์อธิบายว่า เป็นระดับเสียงสูงต่ำ ในคำ และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมทางเสียงอย่างเดียวกันมีความ หมายแตกต่างกัน (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 152) จะเห็นได้ว่าหลักภาษากับภาษาศาสตร์ให้ คำจำกัดความของเสียงวรรณยุกต์ตรงกันว่า เป็น

ระดับเสียงสูงต่ำในคำ อย่างไรก็ตามข้อนำสังเกต บางประการคือ ภาษาศาสตร์ยังอธิบายต่อไปอีก ว่าความสูงต่ำของระดับเสียงในคำนี้มีผลให้ความ หมายของคำแตกต่างกันด้วย ซึ่งหลักภาษาไม่ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของระดับเสียงกับความ หมายไว้เลย

2. การออกเสียง

เสียงสระ หลักภาษาอธิบายว่า แม้เสียง สระจะเป็นเสียงแท้ ซึ่งเปล่งออกจากลำคอ แต่ก็ ต้องอาศัยฐานคือที่เกิดบ้างเล็กน้อยเหมือนกัน แต่ ไม่ต้องใช้ลิ้นหรือริมฝีปากให้มากจนทำให้เสียงแปร ไปเป็นพยัญชนะ (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 5) ซึ่ง แสดงให้เห็นว่าหลักภาษาให้ความสำคัญกับลิ้นหรือ ริมฝีปากเป็นอย่างมาก

หลักภาษาได้จำแนกเสียงสระออกเป็น 32 เสียง โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ สระแท้ สระประสม และ สระเกิน

ในการออกเสียงสระแท้สามารถจำแนกได้ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สระแท้ฐานเดียว และ สระแท้สอง ฐาน

สระแท้ฐานเดียวมี 8 เสียง ได้แก่ อะ อา อี อี้ อึ อือ และ อุ

การออกเสียงสระเหล่านี้ทำได้โดยใช้ลิ้น หรือริมฝีปากกระทบกับอวัยวะในช่องปากเพียงฐาน เดียว ดังนี้

เสียงสระ	ตำแหน่งที่เกิด
อะ อา	คอ
อี อี้	เพดาน
อึ อือ	ปุ่มเหงือกหรือฟัน
อุ อุ	ริมฝีปาก

ส่วนสระแท้สองฐานมี 10 เสียง ได้แก่ เอะ เออ แอะ แอ เอออะ เอออ โออะ โอ เอาะ และ ออ การออกเสียงสระแท้สองฐานทำได้โดยให้ ลมกระทบกับฐาน 2 ฐานพร้อมกัน ดังนี้

เสียงสระ	ตำแหน่งที่เกิด
เอะ เอ แอะ แอ	คอกับเพดาน
เออะ เออ	คอกับปุ่มเหงือกหรือฟัน
โอะ โอ เออ อะ ออ	คอกับริมฝีปาก

ส่วนสระประสมกับสระเกินในหลักภาษา ไม่ได้ระบุรายละเอียดไว้ เพียงแต่กล่าวถึงอย่างคร่าว ๆ ว่า สระประสม คือสระที่มีเสียงสระแท้ประสมกัน 2 เสียง ดังนี้

เสียงสระ	เกิดจากเสียง
เอียะ	อิ กับ อะ
เอีย	อี กับ อา
เอือะ	อือ กับ อะ
เอือ	อือ กับ อา
อัวะ	อุ กับ อะ
อิว	อุ กับ อา

ส่วนสระเกิน คือสระที่มีเสียงซ้ำกับสระแท้ แต่มีเสียงพยัญชนะ ประสมหรือสะกดอยู่ด้วยเท่านั้น ดังนี้

เสียงสระ	มีเสียงซ้ำกับเสียง
ฤ ฤา ฦ ฦา	รี รือ ลี ลือ
อำ	อะ มีตัว ม สะกด คือ อัม
ไอ ไอ	อะ มีตัว ย สะกด คือ อัย
เอา	อะ มีตัว ว สะกด

ส่วนภาษาศาสตร์ได้จำแนกเสียงสระออกเป็น 21 เสียง (หน่วย) โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สระเดี่ยว และ สระประสม

สระเดี่ยว มี 18 เสียง (หน่วย) ได้แก่ /อะ/ /อา/ /อิ/ /อี/ /ือ/ /ือ/ /อุ/ /อุ/ /เอะ/ /เอ/ /แอะ/ /แอ/ /เออะ/ /เออ/ /โอะ/ /โอ/ /เออะ/ และ /ออ/

ส่วนสระประสม มี 3 เสียง (หน่วย) ได้แก่ /เอีย/ /เอือ/ และ /อิว/

การออกเสียงสระในภาษาศาสตร์ จะใช้ตำแหน่งลิ้น ระดับลิ้น และ รูปปากเป็นสำคัญ ดังนี้ (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 66-98)

/อิ/ เป็นสระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากรี
/อี/ เป็นสระหน้า สูง ยาว ริมฝีปากรี
/เอะ/ เป็นสระหน้า กลางสูง สั้น ริมฝีปากรี
/เอ/ เป็นสระหน้า กลางสูง ยาว ริมฝีปากรี
/แอะ/ เป็นสระหน้า กลางต่ำ สั้น ริมฝีปากรี
/แอ/ เป็นสระหน้า กลางต่ำ ยาว ริมฝีปากรี
/ือ/ เป็นสระหลังค่อนข้างไปกลาง สูง สั้น ริมฝีปากรี

/อือ/ เป็นสระหลังค่อนข้างไปกลาง สูง ยาว ริมฝีปากรี

/เออะ/ เป็นสระหลังค่อนข้างไปกลาง กลางสูง สั้น ริมฝีปากรี

/เออ/ เป็นสระหลังค่อนข้างไปกลาง กลางสูง ยาว ริมฝีปากรี

/อะ/ เป็นสระกลาง ต่ำ สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ

/อา/ เป็นสระกลาง ต่ำ ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ

/อุ/ เป็นสระหลัง สูง สั้น ริมฝีปากห่อ

/อุ/ เป็นสระหลัง สูง ยาว ริมฝีปากห่อ

/โอะ/ เป็นสระหลัง กลางสูง สั้น ริมฝีปากห่อ

/โอ/ เป็นสระหลัง กลางสูง ยาว ริมฝีปากห่อ

/เออะ/ เป็นสระหลัง กลางต่ำ สั้น ริมฝีปากห่อ

/เออ/ เป็นสระหลัง กลางต่ำ ยาว ริมฝีปากห่อ

/เอีย/ เป็นสระประสม เริ่มต้นที่สระหน้า สูง ริมฝีปากรี และลงท้ายด้วยสระกลางต่ำ

/เอือ/ เป็นสระประสม เริ่มต้นที่สระหลัง สูง ริมฝีปากรี และลงท้ายด้วยสระกลางต่ำ

/อิว/ เป็นสระประสม เริ่มต้นที่สระหลัง สูง ริมฝีปากห่อ แล้วเปลี่ยนมาลงท้ายด้วยสระกลางต่ำ

เสียงพยัญชนะ หลักภาษาได้จำแนกอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงพยัญชนะออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ คอ เพดาน ปุ่มเหงือก ฟัน และ ริมฝีปาก ดังนี้

เสียงพยัญชนะ	ตำแหน่งที่เกิด
ก ข ข ค ค ฃ ง ห ฮ	คอ
จ ฉ ช ซ ฌ ญ ย ศ	เพดาน
ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ษ ฬ	ปุ่มเหงือก
ด ต ถ ท ธ น ล ส	ฟัน
บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม ว	ริมฝีปาก

ทั้งนี้ หลักภาษาอธิบายว่า อ ไม่นับว่ามีเสียง เพราะตั้งไว้สำหรับเป็นท่อนให้สระเกาะเท่านั้น (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 10)

ส่วนภาษาศาสตร์ได้จำแนกอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงพยัญชนะออกเป็น 6 ฐาน ได้แก่ ช่องระหว่างเส้นเสียง เพดานอ่อน เพดานแข็ง ฟันและปุ่มเหงือก ริมฝีปากกับฟัน และ ริมฝีปาก ดังนี้

เสียงพยัญชนะ	ตำแหน่งที่เกิด
/อ/ /ฮ/	ช่องระหว่างเส้นเสียง
/ก/ /ค/ /ง/	เพดานอ่อน
/จ/ /ช/ /ย/	เพดานแข็ง
/ด/ /ต/ /ถ/ /น/ /ล/ /ร/ /ร/	ฟันและปุ่มเหงือก
/ฟ/	ริมฝีปากกับฟัน
/ป/ /พ/ /บ/ /ม/ /ว/	ริมฝีปาก

นอกจากนี้ ภาษาศาสตร์ยังได้จำแนกประเภทของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ เสียงระเบิด เสียงนาสิก เสียงข้างลิ้น เสียงรวิ เสียงเสียดแทรก และ เสียงครึ่งสระ ในขณะที่หลักภาษาไม่ได้กล่าวถึงประเภทของเสียงพยัญชนะนี้ไว้เลย

เสียงวรรณยุกต์ หลักภาษาได้จำแนกวรรณยุกต์ออกเป็น 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และ เสียงจัตวา เมื่อจัดลำดับเสียงจากต่ำไปสูงจะได้เป็น เสียงเอก

เสียงโท เสียงสามัญ เสียงตรี และ เสียงจัตวา (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 13)

ส่วนภาษาศาสตร์ ได้จำแนกเสียงวรรณยุกต์ออกเป็น 5 เสียง (หน่วย) ด้วยเช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้จัดเรียงลำดับความสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์ไว้อย่างชัดเจน เนื่องจากภาษาศาสตร์จะศึกษาความถี่ของเสียงในช่วงหนึ่งพยางค์ว่าอยู่ในระดับใด จากนั้นจึงอธิบายเสียงนั้นตามที่ปรากฏจริงโดยใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้ ดังนี้ (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 153-158)

วรรณยุกต์ระดับกลาง (mid tone) มีระดับเสียงกลางๆ ประมาณ 120 Hz และจะคงอยู่ในระดับนั้นจนกระทั่งปลายๆ พยางค์จึงลดต่ำลงมากเกือบถึงประมาณ 110 Hz

วรรณยุกต์ระดับต่ำ (low tone) มีต้นเสียงกลางๆ ประมาณ 120 Hz แล้วจะลดต่ำลงมาถึงประมาณ 100 Hz อย่างรวดเร็วแล้วคงอยู่ในระดับนี้

วรรณยุกต์เปลี่ยนตก (falling tone) เริ่มต้นที่ความถี่ประมาณ 140 Hz แต่ในราวๆ 1 ใน 4 ของความยาวช่วงพยางค์ก็จะลดลงอย่างรวดเร็วจนต่ำกว่า 100 Hz ที่ปลายพยางค์ หรืออาจจะเปลี่ยนสูงขึ้นจากระดับต้นพยางค์นิดหน่อยก่อนจะลดระดับเสียงลงอย่างรวดเร็วก็ได้

วรรณยุกต์ระดับสูง (high tone) มีลักษณะเด่นที่มีระดับเสียงสูง โดยจะค่อยๆ สูงขึ้นทีละน้อยจากต้นพยางค์ประมาณ 125 Hz จนถึงประมาณ 135-140 Hz เมื่อสิ้นพยางค์ หรืออาจจะลดต่ำตอนปลายๆ พยางค์ลงมาถึงประมาณ 130 Hz แล้วแต่ว่าพยางค์นั้นจบลงด้วยเสียงประเภทใด

วรรณยุกต์เปลี่ยนขึ้น (rising tone) เริ่มที่ความถี่ประมาณ 110 Hz แล้วมักจะลดลงเล็กน้อยก่อนจะเปลี่ยนเสียงขึ้นอย่างรวดเร็วไปสู่ความถี่ที่สูงถึงประมาณ 140 Hz ที่ปลายพยางค์

3. การจัดระบบเสียง

เสียงสระ หลักภาษาได้จำแนกเสียงสระออกเป็น 32 เสียง โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3

กลุ่ม ได้แก่ สระแท้ สระประสม และ สระเกิน สระแท้ มี 18 เสียง ได้แก่ อะ อา อิ อี อื อู อุ เอะ เอ แอะ แอ เออะ เออ โอะ โอ เอะ และ ออ สระประสม มี 6 เสียง ได้แก่ เอียะ เอีย เอื้อะ เอื้อ อัวะ และ อัว ส่วนสระเกิน มี 8 เสียง ได้แก่ ฤ ฦ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ฑ

ข้อนำสังเกตคือ เสียงสระทั้ง 32 เสียงนี้สามารถเขียนแทนด้วยรูปเขียนจำนวน 32 รูปด้วยเช่นกัน

ส่วนภาษาศาสตร์ได้จำแนกเสียงสระออกเป็น 21 เสียง (หน่วย) โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สระเดี่ยว และ สระประสม

สระเดี่ยว มี 18 เสียง (หน่วย) ได้แก่ /อะ/ /อา/ /อิ/ /อี/ /อื/ /อู/ /อุ/ /เอะ/ /เอ/ /แอะ/ /แอ/ /เออะ/ /เออ/ /โอะ/ /โอ/ /เอะ/ และ /ออ/

ส่วนสระประสม มี 3 เสียง (หน่วย) ได้แก่ /เอีย/ /เอื้อ/ และ /อัว/

ข้อนำสังเกตคือ จำนวนสระเดี่ยวในภาษาศาสตร์กับจำนวนสระแท้ในหลักภาษามีจำนวนเท่ากัน และเป็นสระเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันด้านจำนวนของสระประสม และภาษาศาสตร์ไม่ถือว่าสระเกินเป็นเสียงสระในภาษาไทย

เสียงพยัญชนะ หลักภาษาได้จำแนกเสียงพยัญชนะออกเป็น 20 เสียง ดังนี้

- (1.) ก
- (2.) ข ฃ ค ฅ ฆ
- (3.) ง
- (4.) จ
- (5.) ฉ ช ฌ
- (6.) ซ ศ ษ ส
- (7.) ญ ย
- (8.) ฎ ฏ (กับเสียง ฑ บางคำ)
- (9.) ฐ ฑ
- (10.) ฒ ฑ ฌ ฌ ฑ ฐ
- (11.) น ณ
- (12.) บ

(13.) ป

(14.) ผ พ ภ

(15.) ฝ ฟ

(16.) ม

(17.) ร

(18.) ล พ

(19.) ว

(20.) ห ฮ

(เสียง อ ไม่นับ)

ส่วนภาษาศาสตร์ได้จำแนกเสียงพยัญชนะออกเป็น 21 เสียง (หน่วย) ดังนี้

(1.) /ก/

(2.) /ค/

(3.) /ง/

(4.) /จ/

(5.) /ช/

(6.) /ซ/

(7.) /ย/

(8.) /ด/

(9.) /ต/

(10.) /ท/

(11.) /น/

(12.) /บ/

(13.) /ป/

(14.) /พ/

(15.) /ฟ/

(16.) /ม/

(17.) /ร/

(18.) /ล/

(19.) /ว/

(20.) /ฮ/

(21.) /อ/

ข้อนำสังเกตคือ การจัดระบบเสียงในหลักภาษากับภาษาศาสตร์มีความใกล้เคียงกันมาก โดยแตกต่างกันเพียงเสียงเดียวคือ อ ซึ่งหลักภาษาอธิบายว่า อ เป็นเสียงสระคือสระอ แต่ภาษาศาสตร์อธิบายว่า อ เป็นทั้งเสียงสระคือ สระ

/อ/ และยังเป็นเสียงพยัญชนะคือเสียง /อ/ อีกด้วย เสียงวรรณยุกต์ หลักภาษาได้จำแนกวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณยุกต์มีรูป และ วรรณยุกต์ไม่มีรูป

วรรณยุกต์มีรูป คือ วรรณยุกต์ที่ใช้ใช้รูปวรรณยุกต์กำกับในการเขียน ได้แก่ ไม้เอก ไม้โท ไม้ตรี และ ไม้จัตวา มี 4 เสียง ได้แก่ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และ เสียงจัตวา ส่วนวรรณยุกต์ไม่มีรูป คือ วรรณยุกต์ที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับในการเขียน มีครบทั้ง 5 เสียง ได้แก่ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และ เสียงจัตวา โดยใช้การพิจารณาเสียงตามหลักไตรยางศ์ (อุปกิตศิลปสาร, 2548 : 13-14)

ส่วนภาษาศาสตร์ได้จำแนกเสียงวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วรรณยุกต์ระดับ และ วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 153-158)

วรรณยุกต์ระดับ (level tone) เป็นวรรณยุกต์ซึ่งมีระดับความถี่ของเสียงค่อนข้างคงที่ตลอดพยางค์ จึงจัดได้ว่าเป็นวรรณยุกต์ระดับเสียงวรรณยุกต์ระดับในภาษาไทยมี 3 เสียง ได้แก่ วรรณยุกต์ระดับต่ำ (low tone) คือ วรรณยุกต์เอก วรรณยุกต์ระดับกลาง (mid tone) คือ วรรณยุกต์สามัญ และ วรรณยุกต์ระดับสูง (high tone) คือ วรรณยุกต์ตรี

ส่วนวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (contour tone) เป็นวรรณยุกต์ซึ่งมีระดับความถี่ของการออกเสียงเปลี่ยนแปลงมากในช่วงพยางค์หนึ่ง ๆ เช่น ต้นพยางค์ออกเสียงให้มีระดับสูงแล้วลดระดับเสียงลงอย่างรวดเร็วไปสู่ระดับต่ำที่ปลายพยางค์ หรือต้นพยางค์เสียงมีระดับเสียงต่ำแล้วเพิ่มระดับเสียงอย่างรวดเร็วเป็นระดับสูงที่ปลายพยางค์ หรือเปลี่ยนจากต่ำแล้วไปสูงแล้วต่ำอีกก็ได้ ในภาษาไทยวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับมี 2 เสียง ได้แก่ วรรณยุกต์เปลี่ยนตก (falling tone) คือ เสียงวรรณยุกต์โท และ วรรณยุกต์เปลี่ยนขึ้น (rising tone) คือ เสียงวรรณยุกต์จัตวา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. คำจำกัดความ

หลักภาษากับภาษาศาสตร์ต่างให้คำจำกัดความของเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ เสียงคือลมที่ผ่านช่องคอแล้วออกทางช่องปาก ถ้าลมที่ออกมาไม่ถูกอวัยวะภายในช่องปากปิดกั้นเสียงที่ได้จะเป็นเสียง “สระ” ถ้าลมที่ออกมาถูกอวัยวะภายในช่องปากปิดกั้นเสียงที่ได้จะเป็นเสียง “พยัญชนะ” ส่วนระดับเสียงสูงต่ำในคำเรียกว่าเสียง “วรรณยุกต์”

อย่างไรก็ตาม ภาษาศาสตร์ได้ให้ความสำคัญต่อเส้นเสียงเป็นอย่างมากเนื่องจากเส้นเสียงคือตัวกำหนดความถี่-ไม่ถี่ของเสียง ซึ่งลักษณะทางเสียงข้อนี้ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างเสียงสระกับเสียงพยัญชนะบางเสียงได้ เพราะเสียงสระจะเป็นเสียงก้องทุกเสียงแต่เสียงพยัญชนะบางเสียงเท่านั้นที่เป็นเสียงก้อง ในขณะที่หลักภาษาไม่ได้อธิบายถึงความถี่ของเสียงไว้เลย

นอกจากนี้ หลักภาษากับภาษาศาสตร์ยังอธิบายเรื่องช่องทางออกของลมแตกต่างกัน กล่าวคือ หลักภาษาอธิบายว่าเสียงทุกเสียงเกิดจากลมผ่านช่องคอแล้วออกทางช่องปาก แต่ภาษาศาสตร์อธิบายว่า เสียง(ลม) ไม่จำเป็นต้องออกทางช่องปากเพียงช่องทางเดียว เนื่องจากเสียงพยัญชนะบางเสียงเกิดจากลมบางส่วนถูกผลักให้ออกทางจมูกและปากพร้อมๆ กัน ซึ่งพยัญชนะชนิดนี้เราจะเรียกว่า “พยัญชนะเสียงนาสิก”

2. วิธีการออกเสียง

หลักภาษากับภาษาศาสตร์อธิบายเรื่องการออกเสียงสระ พยัญชนะ และ วรรณยุกต์มีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

ส่วนที่เหมือนกันคือ เราจะสามารถออกเสียงได้ก็ต่อเมื่อมีลมผ่านช่องคอแล้วไปกระทบอวัยวะต่างๆ ในช่องปาก และระดับความสูงต่ำ (ความถี่) ของเสียงที่เปล่งออกมาในแต่ละครั้งหรือ

ที่เรียกว่าเสียงวรรณยุกต์ สามารถจำแนกได้เป็น 5 เสียงเช่นเดียวกันแต่มีชื่อเรียกแตกต่างกัน

ส่วนที่แตกต่างกันคือ การออกเสียงที่แยกย่อยลงไปในแต่ละเสียงนั้นมีการใช้อวัยวะในการออกเสียงที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อออกเสียงสระและพยัญชนะ โดยหลักภาษาอธิบายว่าลิ้นเป็นอวัยวะที่ใช้ทั้งในการออกเสียงสระและพยัญชนะ แต่ภาษาศาสตร์อธิบายว่าลิ้นเป็นอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงสระเท่านั้น

นอกจากนี้ หลักภาษากล่าวถึงอวัยวะในการออกเสียงว่ามีเพียง 5 ฐาน ได้แก่ คอ เพดานปุ่มเหงือก ฟัน และ ริมฝีปาก ส่วนภาษาศาสตร์ได้ให้ความหมายของคอว่าคือเส้นเสียง และได้แยกเพดานออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เพดานอ่อน และเพดานแข็ง จึงมีฐานที่ใช้ในการออกเสียงทั้งสิ้น 6 ฐาน นอกจากนี้ยังพบข้อน่าสังเกตบางประการคือ หลักภาษาอธิบายว่าในการออกเสียงพยัญชนะหนึ่งเสียงจะใช้อวัยวะเพียงอวัยวะเดียวหรือฐานเดียวเท่านั้น แต่ภาษาศาสตร์อธิบายว่าบางเสียงอาจต้องใช้อวัยวะในการออกเสียงมากกว่าหนึ่งฐาน ได้แก่ ริมฝีปากกับฟัน และ ฟันกับปุ่มเหงือก

เมื่อลองเปรียบเทียบอวัยวะในการออกเสียงแต่ละเสียงโดยละเอียดพบว่า หลักภาษากับภาษาศาสตร์อธิบายการออกเสียงพยัญชนะแตกต่างกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฐานคอ (เส้นเสียง) ปรากฏเสียงร่วมกันเพียงเสียงเดียว คือ เสียง ฮ ฐานเพดาน (เพดานอ่อน , เพดานแข็ง) ไม่มีเสียงปรากฏร่วมกันเลย ฐานปุ่มเหงือก (ฟันและปุ่มเหงือก) ไม่มีเสียงปรากฏร่วมกันเลย ฐานฟัน (ริมฝีปากกับฟัน) ไม่ปรากฏเสียงร่วมกันเลย และ ฐานริมฝีปาก ปรากฏเสียงร่วมกัน 5 เสียง ได้แก่เสียง บ ป ผ พ ภ ม และ ว (ทั้งหลักภาษาและภาษาศาสตร์อธิบายตรงกันว่า ผ พ ภ ถือเป็นเสียงเดียวกัน) ส่วน อ หลักภาษาไม่นับว่าเป็นเสียงพยัญชนะ แต่ภาษาศาสตร์ถือว่า /อ/ เป็นเสียงพยัญชนะซึ่งเกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียงเช่นเดียวกับเสียง /ฮ/

ผู้วิจัยความเห็นว่ ความแตกต่างนี้เป็นผลมาจากหลักภาษามุ่งอธิบายการออกเสียงในภาษาไทยโดยอ้างอิงวิธีการออกเสียงในภาษาบาลี-สันสกฤต การอธิบายการออกเสียงในภาษาไทยจึงมีความผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบการออกเสียงพยัญชนะในหลักภาษากับภาษาศาสตร์พบว่า การออกเสียงพยัญชนะในภาษาศาสตร์มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของเสียงในภาษาไทยมากกว่าในหลักภาษา

นอกจากนี้ ภาษาศาสตร์ยังได้กำหนดประเภทของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ เสียงระเบิด เสียงนาสิก เสียงข้างลิ้น เสียงรัว เสียงเสียดแทรก และ เสียงครึ่งสระ ในขณะที่หลักภาษาไม่ได้กล่าวถึงประเภทของเสียงพยัญชนะนี้ไว้เลย

3. การจัดระบบเสียง

หลักภาษากับภาษาศาสตร์มีการอธิบายการจัดระบบเสียงสระ พยัญชนะ และ วรรณยุกต์ ทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

ส่วนที่เหมือนกันคือ ในภาษาไทยมีทั้งเสียงสระเดี่ยว และ สระประสม สระเดี่ยวในภาษาไทยมีทั้งสิ้น 18 เสียง แยกเป็นสระเสียงสั้น 9 เสียง ได้แก่ อะ อิ อี อุ เออะ เอะ แอะ โอะ และ เออะ และ สระเสียงยาว 9 เสียง ได้แก่ อา อี อี้ เออ เอ แอ โอ และ ออ ส่วนสระประสมมีจำนวนเสียงแตกต่างกัน หลักภาษาอธิบายว่าสระประสมมี 6 เสียง ได้แก่ เอียะ เอีย เอือะ เอือ อัวะ และ อัว ในขณะที่ภาษาศาสตร์อธิบายว่าสระประสมมีเพียง 3 เสียง (หน่วย) เท่านั้น ได้แก่ /เอีย/ /เอือ/ และ /อัว/ ส่วน เอียะ เอือะ และ อัวะ เป็นเสียงย่อยของเสียง /เอีย/ /เอือ/ และ /อัว/ ตามลำดับด้านเสียงพยัญชนะในภาษาไทยพบว่ามีจำนวนใกล้เคียงกันมาก โดยหลักภาษาอธิบายว่าเสียงพยัญชนะมีทั้งสิ้น 20 เสียง ได้แก่ ก ค ง จ ช ซ ย ด ต ท น บ ป พ ฟ ม ร ล ว และ ฮ ส่วนภาษาศาสตร์อธิบายว่าเสียงพยัญชนะใน

ภาษาไทยมีทั้งสิ้น 21 เสียง (หน่วย) คือเพิ่มเสียง /อ/ อีกหนึ่งเสียง โดยใช้การวิเคราะห์คู่เทียบเสียง (minimal pair)

ส่วนที่แตกต่างกันคือ ภาษาศาสตร์ไม่ถือว่าสระเกินเป็นเสียงสระในภาษาไทย เนื่องจากสระเกินแท้จริงแล้วก็คือเสียงสระเดี่ยวที่มีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย นั่นเอง

กล่าวโดยสรุป ผลการเปรียบเทียบ เรื่องเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษากับภาษาศาสตร์ ทำให้ทราบว่าหลักภาษากับภาษาศาสตร์มีการอธิบายเรื่องเสียงและระบบเสียงภาษาไทยทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากใช้เกณฑ์ในการศึกษาวิเคราะห์แตกต่างกัน โดยหลักภาษาจะให้ความสำคัญต่อภาษาเขียนมากกว่าภาษาพูด ส่วนภาษาศาสตร์จะให้ความสำคัญต่อภาษาพูดเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักภาษาศาสตร์ที่ให้ความหมายของ “ภาษา” ว่าหมายถึงเสียงพูดของมนุษย์เท่านั้น (จินดา เสงสมบูรณ์, 2542 : 10)

อย่างไรก็ตาม แม้หลักภาษาจะมุ่งอธิบายลักษณะของภาษาไทยโดยอาศัยภาษาเขียนหรือรูปเขียนเป็นเกณฑ์ แต่จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า หลักภาษาได้เริ่มมีความพยายามในการอธิบายลักษณะของภาษาไทยโดยใช้เรื่องเสียงเป็นเกณฑ์ด้วยเช่นกัน ดังปรากฏในคำอธิบายเรื่องสระเกิน

ซึ่งเป็นเสียงสระที่มีเสียงพยัญชนะประสมอยู่ด้วย แม้จะไม่ปรากฏในรูปเขียนก็ตาม การวิเคราะห์เสียงพยัญชนะในภาษาไทยที่มีความสอดคล้องกันถึง 20 เสียง ยกเว้นเสียง อ เพียงเสียงเดียวเท่านั้น และต่างเห็นว่าเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีทั้งสิ้น 5 เสียงเช่นเดียวกัน เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการอธิบายเรื่องเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษามีคุณภาพและเป็นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ในเวลาต่อมา

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนในวิชาภาษาไทยทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเกี่ยวกับเสียงและระบบเสียงภาษาไทยซึ่งตำราส่วนใหญ่ยังไม่อธิบายหรือชี้ให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเสียงและระบบเสียงภาษาไทยในหลักภาษากับภาษาศาสตร์ไว้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ “ระบบคำ” ในหลักภาษากับภาษาศาสตร์
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ “ระบบไวยากรณ์” ในหลักภาษากับภาษาศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา นาคสกุล. (2545). *ระบบเสียงภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กำชัย ทองหล่อ. (2547). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.
- จรัลวิไล จรูญโรจน์, ม.ล. (2550). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จินดา เองสมบูรณ์. (2542). *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). *วัฒนธรรมทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปลื้อง ณ นคร. (2549). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : แอล.ที. เพรส.
- ราตรี ชันวารชร. (2537). *การศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ (ท.201) เล่ม 1 เสียงและระบบเสียงในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2548). *หลักภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.